

Sociologiens rolle i velfærdsforskning: Samfundsrelevans og interessekonflikter

Ditte Andersen & Tea Torbenfeldt Bengtsson

Sociologisk Institut, KU

27. maj, 2026

Sociologiens rolle

- VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for velfærd (VIVE står for Viden til Velfærd)
- Viden er knyttet til magt: Sociologi for hvem? Sociologi for hvad? (Burawoy 2005)
- Tre aktuelle konflikter i sociologisk velfærdsforskning:
 - #1 Internationalisering vs. samfundsforankring
 - #2 Diversitet og repræsentation
 - #3 Individuelle præstationer vs. holdsport

Den sociologiske arbejdsdeling

“En af de mest produktive diskussioner om sociologiens rolle i nyere tid” (Kropp 2026, 19)

Sociologi for hvem?

Sociologi for hvad?

	Akademia	Samfundet
Instrumentel viden	Professionel	Policy
Refleksiv viden	Kritisk	Offentlig

“[M]y normative vision of the discipline of sociology is of reciprocal interdependence among our four types”, Burawoy 2004, 15

Kropp, K. (2026) Opbrudstider i dansk sociologi? Indledning til særnummer om sociologiens tilstand og retning; Burawoy, M. (2005). For public sociology. *American sociological review*, 70(1), 4-28.

VIVE

Kamp for kritisk og professionel sociologi på VIVE

Sociologi og velfærdsstaten

Socialforskningsinstituttet af 1958

Fusion og nyt lovgrundlag 2017

Hørings svar og ændring: Det bliver ”præciseret, at centeret driver forskning indtil højeste internationale niveau”

(Økonomi- og indenrigsministeriet 2017, 12) med plads til erkendelsesorienteret grundforskning.

“

Loven bør eksplicit klargøre, at centret har til opgave at udføre både erkendelsesorienteret og mere målrettet socialforskning. [...] Internationalt udsyn, en konstant udvikling af kompetencer som sikrer, at der anvendes de bedste metoder og data af høj kvalitet, og en stræben efter at skabe den bedste og mest valide viden [...] Det nuværende forslag fokuserer for ensidigt på ”praksisnært” og ”her og nu”.

Hørings svar fra SFI’s medarbejdere vedrørende forslag om oprettelse af Det Nationale Forsknings- og Analysecenter, 18. januar, 2017

VIVE

Kampen for lokal forankring og samfundsrelevans

Stigende internationalisering

Forudsætning for fastansættelse og opnåelse af eksterne bevillinger

Status knyttet til afkontekstualisering

Sprog har betydning! (Bengtsson & Ravn, 2015; Andersen & Hellman, 2021)

Hvad betyder internationalisering for dansk sociologi? Hvad betyder det for vores relevans i et dansk velfærdssamfund?

“

Driven by connections to the West and publishing in English, national sociologies lose their engagement with national problems and local issues. [...] United States sociology becomes world hegemonic

Burawoy 2004, 21-22

Bengtsson T., Ravn S. (2015). When concepts cross borders. *Discover Society*, 20; Andersen, D., & Hellman, M. (2021). Thinking in a foreign tongue: The problem of English language dominance in social research. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*

VIVE

Kampen for diversitet og ligestilling

Den usynlige kamp for minoritetsperspektiver

Et sociologiske blik for, hvordan magt og position i et samfund former de spørgsmål, vi stiller, og de løsninger, vi peger på

Der er ofte stor forskel på måden, som mænd og kvinder navigerer i karriereforløb: Flere kvinder end mænd står med det 'akademiske servicearbejde' (Järvinen & Mik-Meyer 2024).

Fem faktorer for kvinder forfølger en forskerkarriere: 1) Arbejds miljø, 2) Løn, 3) Ansættelsesforhold, 4) Mobilitetskrav, 5) Krav, prestige og frihed.

Jeg vil ikke gå den vej ved at forsøge at koble mig på store pinger. Andre må gøre det, og det må folk selv om. Jeg vil hellere skabe naturlige samarbejdsrelationer, hvis man kan sige det på den måde, med folk, jeg har fællesinteresser med, end at opsøge de store og få publiceret specifikke steder.

'Amanda', samfundsvidenskabelig lektor s. 13

Järvinen & Mik-Meyer (2024) *Køn og karriere i akademien – bag facaden*. Hans Reitzels Forlag.

Lesner, R.V., Frøslev-Thomsen, J., Christensen, M.H., Andersen, D. & Grønfeldt, S.T. (2024). *Sexisme og karriereforløb på danske universiteter*. VIVE.

Holdkamp eller individuel kamp?

Hvorfor overhovedet blive forsker?

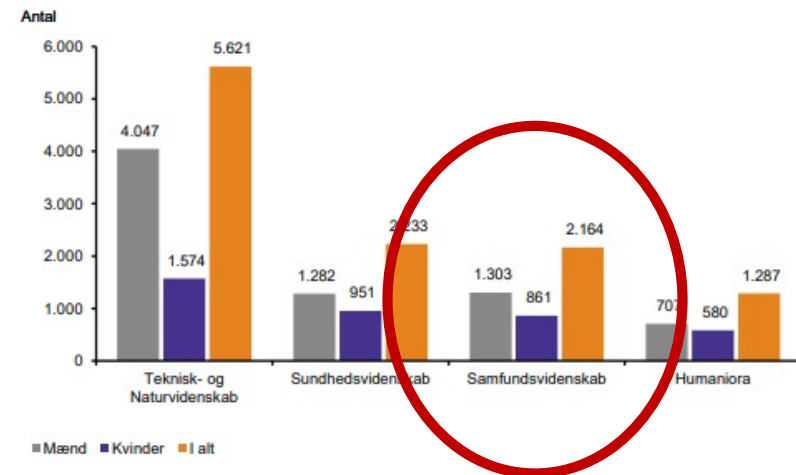
Øgede fokus på præstationsmålinger og publicering i toptidsskrifter fremmet en særlig arbejdskultur, hvor etablering af eksklusive akademiske netværk og promovning af egen forskning står i centrum.

Samtidig forsvinder meningsfuldheden og engagementet, når forskningen i stigende grad målrettet amerikanske tidsskrifters præferencer og dermed fjernes fra den danske (velfærds-) kontekst.

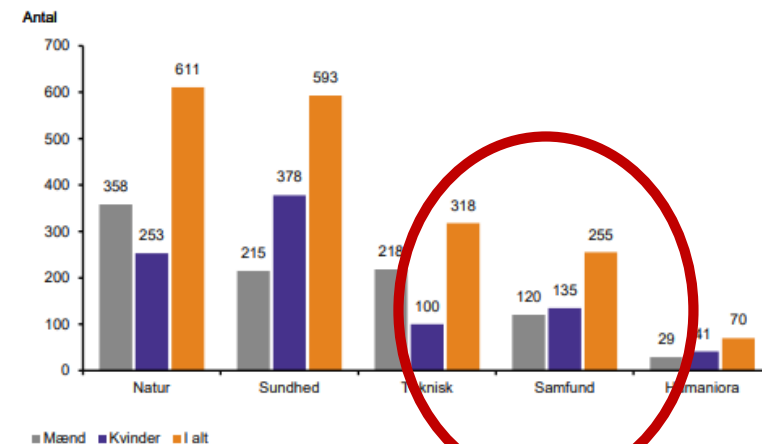
Dansk sociologis fortsatte relevans kan ikke adskilles fra dens samfundsrelevans.

Figur 4.14

Forskere (VIP) fordelt på de videnskabelige hovedområder på de danske universiteter i alt samt fordelt på mænd og kvinder i 2020, antal personer

Færdige ph.d'er i alt samt fordelt på mænd og kvinder inden for videnskabelige hovedområder i 2020, antal personer

Dansk sociologis fremtid i velfærdsforskningen

- Den irriterende lillesøster, som insisterer på at være med og stille de dumme (ubekvemme) spørgsmål
- Dyrkelse af det særlige sociologiske både teoretisk, metodisk og empirisk
- Et nationalt fagmiljø, som huser de lokale, nye og skæve perspektiver
- Aktiv anerkendelse og understøttelse af et nationalt fagmiljø fra de forskningsmiljøer som huser sociologer
- Forpligtige sig på kritik, men også på løsninger af det danske samfunds helt centrale udfordringer

VIVE